

L'AIGUAT DEL BADEJO*

L'expressió l'emprava un meu besavi cada cop que el cel s'ennegria i l'aire pesant anunciava la imminència d'una tempesta. Que anés a fer "l'aiguat del badejo" volia dir que, de tanta pluja com anava a caure, entremig de l'aigua que hauria ofegat la terra i el cel, només hi podria passar un badejo (paraula avui en desús per referir-se al bacallà). El besavi Josepet la devia repetir ben sovint a les acaballes d'estiu quan, en aquest nostre **Camp de Tarragona**, la terra és pastura de tempesta.

Amb aquesta certa regularitat meteorològica i el fet d'estar envoltats de rieres i barrancs, resulten força xocants els debats oberts sobre si el col·lapse patit a les nostres comarques era o no inevitable.

És evident que hi ha elements que escapen a la nostra mesura i control i, en un fenomen de força major, com el cabal i intensitat de pluges torrencials, ben poc podem fer si no resignar-nos i parar el cop com bonament es pugui. La sofrida família pagesa pot presentar un penós certificat de pedregades, onades de fred i pluges que malmeten collites i arrossegueu les avellanes a mar.

La qüestió és força diferent pel que fa als efectes en vivendes, nuclis urbans i les tan anomenades "infraestructures". El debat, i fins i tot l'exigència, de responsabilitat per evitar els efectes catastròfics dels aiguats, pateix d'un regust d'immediatesa que el desautoritza des d'un bon començament. El cicle de les pluges a les nostres contrades, com la seva disposició i relleu, és d'una previsió quasi constant i es perllonga endarrera des que en tenim memòria. I la planificació i ordenació del territori temps ha tingut per tenir-ho en compte. **Les tempestes són molt més antigues que els grups i associacions que constantment demanen una preservació del territori i de les zones de desguàs i, sobre tot, van més enllà del mig i curt termini de quatre anys de mandat polític en que, en nom de la representativitat popular, es canvia la cara a un paisatge i es programa un creixement urbanístic amb ciment i asfalt sense criteri ni aturador.** Dit d'una altra manera, no hi ha majoria absoluta o pacte de govern, càrrec electe o autoritat que, per molts vots que tingui pugui evitar les pluges o domar l'aigua perquè coli sobre el ciment.

A l'arrogant incapacitat que tenim per assumir les conseqüències d'un model abocat al col·lapse (en paraules del catedràtic emèrit de l'UAB, **Jaume Terrades**), cal sumar-hi sovint la supèrbia política i tècnica que es limita a idear i planificar sense cap altre bagatge que la seva representativitat política i l'aprovació tècnica per encàrrec. Només pensem que "avui les màquines fan meravelles", (l'Hble. Conseller Nadal *dixit*), sense pensar en el sentit comú i l'experiència que ha de guiar-les. Malgrat l'obligatorietat d'estudis d'impacte ambiental en la planificació urbanística i d'obra pública, els mateixos semblen ser un pur tràmit i es realitzen *ad hoc*, a propòsit per donar la raó al pla ja bastit pel polític planificador de torn. Cal preguntar, quantes actuacions urbanístiques, POUMS, plans residencials i polígons industrials que han resultat inviables a tenor de l'informe d'impacte mediambiental, s'han refet o s'han tirat endarrera contra la voluntat del seu planificador? Quantes vegades l'Agència Catalana de l'Aigua ha atès les reclamacions de comunitats de regants o ha informat desfavorablement d'algun pla urbanístic vora riera?

Observant el col·lapse d'aquests darrers dies (i els que vindran), caldria fer una reflexió a molt llarg termini a l'hora de modificar el territori. Cal comprendre que progrés no és sempre sinònim d'anar endavant peti qui peti. Sobre tot quan s'està en front d'un penya-segat.

A les places de tots els pobles de Catalunya, hi ha avis amb experiència i coneixement de rieres i cabals, esperant el tècnic, polític o planificador que els preguntí i valori la seva saviesa sobre la terra que trepitgen de fa tants anys.

Salvador Mestre Gispert

* Publicat al **Diari de Tarragona**, 19/09/2006